

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора Сороки Лариси Володимирівни на дисертацію Ковальчук Яни Леонідівни на тему: «Адміністративно-правові засади інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

1. Ступінь актуальності обраної теми

Поліція є інститутом, створеним для забезпечення громадського порядку, захисту прав громадян та підтримки суспільної безпеки. Її основна місія – служити суспільству, зберігаючи баланс між дотриманням закону та правами людини. Здатність поліції виконувати ці завдання ефективно та справедливо значною мірою залежить від того, як використовуються її повноваження щодо втручання.

Для прийняття обґрунтованих рішень та забезпечення пропорційного втручання поліції необхідно покладатися на якісні інформаційно-аналітичні матеріали. Наприклад, дані про злочинність, прогнозування ризиків чи аналіз поведінки громадянських груп дозволяють поліції діяти більш цілеспрямовано і мінімізувати ймовірність надмірного чи неправильного використання своїх повноважень.

Отже, гармонійне поєднання чіткої місії поліції служити суспільству із максимально ефективним використанням інформаційно-аналітичних матеріалів сприятиме реалізації її функцій на високому рівні. Це підтримає довіру громадян, забезпечить пропорційність втручань і підвищить загальну ефективність органів поліції.

Необхідно відзначити, що в Україні існує низка викликів, які ускладнюють ефективне використання інформаційно-аналітичних матеріалів органами поліції, ними є: багато інформаційних систем є застарілими та не здатними обробляти великі обсяги даних або інтегруватися з новими технологіями; відсутність сучасних інструментів для аналізу, прогнозування та візуалізації даних зменшує можливості для прийняття обґрунтованих рішень; недостатній рівень захисту інформаційних систем підвищує ризик витоку даних та кібератак; різні відомства мають розрізнені бази даних, які часто не синхронізуються між собою – це

ускладнює обмін інформацією та її аналіз; брак фахівців, які мають навички роботи з аналітичними інструментами та сучасними технологіями та ін.

Попри ці виклики, роль інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів національної поліції України залишається надзвичайно важливою, оскільки воно є ключовим інструментом для підвищення ефективності виконання правоохоронних функцій, що обґрунтовує актуальність наукового дослідження Ковальчук Яни Леонідівни на тему: «Адміністративно-правові засади інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів національної поліції України».

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Здобувачка використала комплексний підхід до аналізу адміністративно-правових засад, що забезпечують інформаційно-аналітичний супровід діяльності органів Національної поліції України, спираючись на широкий спектр правових джерел, нормативних актів та практичних матеріалів. Суттєвим аспектом, що підкреслює обґрунтованість положень дисертації, є глибоке опрацювання законодавчої бази, що регулює питання інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України. Авторка детально аналізує як національне законодавство, так практику діяльності органів поліції, забезпечуючи всебічність дослідження.

Мета роботи полягає у розробці підходів до визначення сутності, змісту та особливостей здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України, виявленні проблемних аспектів його організаційної складової та формуванні практичних рекомендацій щодо їхнього вирішення.

Наукові висновки базуються на результатах дослідження широкого кола проблем, включаючи питання ефективного управління поліцейськими ресурсами, планування та координації дій. Висновки мають чітке логічне обґрунтування та спираються на емпіричні дані, що свідчить про їх практичну

значущість та придатність для подальшого впровадження у правозастосовну практику.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають в процесі інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України. Предмет дослідження – адміністративно-правові засади інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України.

Структура дисертації включає в себе вступ, три розділи, висновки, а також список використаних джерел та додатків, що повністю відповідає поставленим цілям та завданням дослідження.

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми, розглянуто її зв'язок із науковими програмами, планами, темами та грантами, сформульовано мету і завдання, визначено об'єкт і предмет дослідження, розкрито методологічні підходи, підкреслено наукову новизну та практичну цінність отриманих результатів, а також надано інформацію про апробацію дослідницьких матеріалів, структуру й обсяг роботи.

Розділ 1 «Теоретико-правова характеристика інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України» має чотири підрозділи, у яких визначено юридичну природу цієї діяльності в контексті адміністративно-правових аспектів. У розділі доведено, що інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів поліції включає в себе комплекс заходів та процесів, спрямованих на збір, обробку, аналіз та використання інформації з метою ефективного управління поліцейськими ресурсами, планування та координації дій. Визначено, що інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів поліції не існує ізольовано від механізмів горизонтальної та вертикальної комунікації (співпраці) і координації, адже кожна ланка цієї системи (підготовки інформаційно-аналітичного продукту різнорідного характеру) виконує свою чітко визначену задачу. Узагальнено, що категорія «правові засади» в контексті здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України є явищем правової

дійсності, що об'єктивує параметри, за якими відбувається адміністративно-правове регулювання процедур її реалізації.

Розділ 2 «Адміністративно-правове регулювання основних напрямів інформаційно-аналітичного забезпечення органів Національної поліції України» містить три підрозділи, у яких розкрито зміст порушених питань. Досліджуючи зазначене регулювання авторка з'ясувала, що згідно законодавчого дискурсу з одного боку, моніторинг оперативної обстановки та аналіз ефективності поліцейської діяльності є різновидами повноважень поліцейських, однак з іншого – функціональним завданням спеціалізованих підрозділів органів поліції. У розділі розкрито основні характеристики адміністративно-правового статусу чергових частин, ситуаційних центрів/відділів, підрозділів «102» органів поліції.

Розділ 3 «Шляхи удосконалення адміністративно-правового регулювання інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України» містить два підрозділи у яких сформовано проблемні аспекти та шляхи удосконалення адміністративно-правового регулювання інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів поліції.

У висновках дисертації представлено результати проведеного комплексного аналізу щодо перспектив та стану розвитку адміністративно-правових засад інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України.

Окремої уваги заслуговують рекомендації авторки щодо удосконалення адміністративного законодавства, що регулює особливості інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України, які відповідають потребам сучасної практики службово-оперативної діяльності поліції. Зроблені пропозиції базуються на глибокому аналізі поточного стану правового забезпечення та враховують актуальні виклики, що стоять перед органами поліції.

Робота має потенційний вплив на вдосконалення діяльності органів Національної поліції, особливо в частині прийняття оперативних рішень та ефективного використання інформаційних ресурсів.

Отже, наукові положення, висновки та рекомендації, викладені у дисертації, мають високий рівень обґрунтованості, що забезпечується як ретельним опрацюванням правової та нормативної бази, так і системним аналізом практичних аспектів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України.

3. Новизна одержаних результатів дослідження

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є одним з перших монографічних досліджень у межах науки адміністративного права, у якому визначено перспективи та схарактеризовано стан розвитку адміністративно-правових засад інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України. За результатами проведеного аналізу сформульовано наукові положення та висновки, запропоновані особисто здобувачем. Основні з них такі:

вперше:

– обґрунтовується, що узагальнювати значення інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів поліції виключно його функціональною частиною (тобто характеристикою як «обслуговуючого» процесу, який має покращити реалізацію поліцейських функцій) невиправдано, адже інформаційно-аналітичні матеріали можуть бути призначені також для інформування зацікавлених органів державної влади, громадськості про хід реалізованих заходів та фактичний стан публічної безпеки, готовність правоохоронних сил протистояти викликам і загрозам безпекового середовища, компетентність та ресурсу забезпеченість уповноважених суб'єктів тощо, що не лише підвищує рівень довіри до поліцейської діяльності, забезпечуючи її прозорість та відкритість, а й стимулює: 1) конкретного співробітника до підвищення рівня своєї професійності та вміння адаптуватись під мінливі фактори «стабільності»; 2) громадян приймати більш активну участь у заходах підтримки правопорядку; 3) суб'єктів державної влади взаємодіяти задля

ефективного та комплексного реагування на виклики та загрози, що виникають у сфері державотворення;

– запропоновано оперативне реагування на повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події за скороченим номером екстреної допомоги поліції «102» розглядати під кутом зору подвійного дискурсу, де перший репрезентує комунікативний аспект, який зосереджений на технічній складовій (прийом, обробка інформації, координація подальших дій щодо вжиття відповідних заходів), а інший – функціональний, що об'єктивує об'єднання зусиль суб'єктів організації невідкладного прибуття поліції на місце події з метою виконання функцій останньої;

удосконалено:

– наукову думку в контексті можливості розкриття функцій підрозділів організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування органів Національної поліції України з позиції подвійного підходу, адже з одного боку, це система однорідних дій, обумовлених необхідністю здійснення інформаційно-аналітичної функції поліції (технічний аспект), однак з іншого – це комплексна діяльність міждисциплінарного характеру, що виконується задля вирішення поточних та майбутніх завдань, пов'язаних із реалізацією усіх поліцейських функцій (стратегічно-управлінський аспект);

– теоретичне осмислення категорії «правові засади» в контексті здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України як явища правової дійсності, що об'єктивує параметри, за якими відбувається адміністративно-правове регулювання процедур його реалізації;

– концептуальні підходи, спрямовані на вдосконалення адміністративного законодавства, що регулює особливості інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України шляхом обґрунтування необхідності внесення змін та доповнень до: 1) Закону України «Про Національну поліцію» (статтю 11 доповнити частиною 5; змінити виклад положень частини 2 статті 86); 2) Інструкції з організації реагування на заяви і

повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України (змінити виклад положень пункту 6 розділу «III. Організація роботи підрозділів ГУНП та їх посадових осіб, уповноважених на приймання і реєстрацію заяв і повідомлень про правопорушення або події та реагування на них»); 3) Типового положення про управління організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування головних управлінь Національної поліції України в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях, м. Києві (змінити виклад положень пункту 2 частини 2 розділу «III. Функції УОАЗОР»);

отримали подальший розвиток:

– ідентифікаційні характеристики терміну «інформаційно-аналітичне забезпечення» в контексті діяльності органів поліції, що детермінують його сутність через призму функціональних складових, які в єдності репрезентують його приналежність до адміністративно-правової галузі наукових знань;

– висунуті науково обґрунтовані припущення щодо необхідності вдосконалення нормативного забезпечення здійснення аналізу ефективності поліцейської діяльності на території обслуговування як у процедурному аспекті (існують обмеження для проведення громадського контролю та обговорення), так і аналітичному, оскільки загалом відсутньою є можливість проаналізувати нормативний матеріал на предмет його актуальності та доцільності;

– узагальнення, що система адміністративно-правових засад організації діяльності чергових частин, ситуаційних центрів/відділів, підрозділів «102» органів поліції загалом є сформованою, практично реалізованою та достатньою, проте досі досить багато питань залишаються відкритими, особливо у контексті забезпечення балансу між суспільним та приватним інтересом, а також інтеграцією нових технологій до процедур оперативного управління;

– пропозиції щодо необхідності адаптації зарубіжного досвіду здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів поліції в діяльність Національної поліції України, що об'єктивують актуальність впровадження

сучасних аналітичних платформ, інтеграції інформаційних систем та підвищення рівня кваліфікації поліцейських у сфері інформаційної аналітики.

Отже, дисертаційна робота за характером і змістом розкритих питань має високий ступінь наукової новизни. Дисертаційне дослідження має обґрунтовані та достовірні наукові висновки, які доповнюють існуючі позиції науковців або по-новому надають вирішення існуючих проблем, що виникають у сфері розвитку адміністративно-правових засад інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України. Елементи наукової новизни сформульовані коректно, їх кількість та кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам.

4. Практична значимість дисертаційного дослідження

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані й аргументовані в дисертаційному дослідженні висновки, теоретичні положення та конкретні пропозиції використовуються та можуть бути використані у:

– науково-дослідній сфері – для подальшого наукового вивчення теоретико-методологічних проблем науки адміністративного права (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– освітньому процесі – під час розроблення та викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право та процес: доктринальні та практичні проблеми», «Актуальні проблеми адміністративної діяльності МВС України» (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права);

– практичній діяльності – для вдосконалення чинного адміністративного законодавства, що регулює особливості інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України.

Відповідно, дисертаційна робота є теоретичною та практичною основою для проведення науково-прикладних досліджень щодо інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України.

Висновки та рекомендації, які були розроблені авторкою, можуть бути враховані при удосконаленні чинного національного адміністративного законодавства.

5. Повнота викладення результатів дослідження в опублікованих працях

Основні положення та результати дисертації висвітлено у 7 наукових статтях, а також у 3 тезах доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях: «Актуальні питання та проблеми правового регулювання суспільних відносин» (м. Дніпро, 6–7 березня 2020 р.), «Пріоритетні напрями розвитку юридичної науки в умовах сьогодення» (м. Київ, 13–14 березня 2023 р.), «Реформування українського законодавства: проблемні питання та шляхи їх вирішення» (м. Київ, 07–08 лютого 2024 р.).

Відповідне представлення наукових результатів є цілком достатнім. Кількість публікацій, їхній обсяг, якість та повнота викладу результатів і змісту дисертації відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України. Опубліковані матеріали в повному обсязі охоплюють основні наукові положення дисертації. Тематика науково-практичних конференцій, на яких була проведена апробація дослідження, а також зміст статей авторки, де висвітлені ключові положення і результати дисертації, свідчать про успішне проходження апробації та завершеність дисертації як самостійної наукової праці.

6. Дискусійні питання та зауваження до дисертації

Виділяючи позитивно загальні результати дослідження Ковальчук Яни Леонідівни, необхідно висловити деякі зауваження та побажання:

1. Слід виділити недостатній обсяг емпіричних даних, зокрема, авторкою не згадується використання незалежних джерел інформації, таких як дослідження аналітичних центрів або дані міжнародних організацій, що могло б надати більш об'єктивний та широкий погляд на стан здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України.

2. Підрозділ 1.2 є дуже перенасиченим, адже розкриває значення, принципи та особливості інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України. Зокрема принципи означеної діяльності автору слід було б виділити в окремий етап дослідження, адже це дозволило б уникнути надмірної концентрації змісту та надати більше простору для їх ґрунтовного аналізу.

3. На нашу суб'єктивний погляд, у роботі недостатньо уваги приділено питанням захисту персональних даних та конфіденційності, що є критично важливим для розвитку цієї сфери.

4. Досить спірним виглядає авторське припущення, що в системі правових засад інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України відведено специфічне та самостійне місце такому правовому явищу як адміністративно-правове регулювання, адже за загальним правилом воно виступає основним механізмом забезпечення ефективного функціонування системи інформаційно-аналітичного забезпечення, визначаючи порядок організації, функціонування, координації та взаємодії всіх структурних підрозділів поліції (підрозділ 1.4).

5. Не заперечуючи практичне значення отриманих результатів дослідження, здобувачці необхідно було впровадити результати роботи у правозастосовну діяльність органів поліції.

При цьому, проведене дослідження відповідає сучасним тенденціям розвитку науки, відповідно зауваження носять характер уточнень та не впливають на загальний рівень виконаної наукової роботи.

7. Загальні висновки

Дисертація Ковальчук Яни Леонідівни на тему: «Адміністративно-правові засади інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України» являє собою завершене самостійне дослідження, яке охоплює широкий спектр теоретичних та практичних аспектів проблеми інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України. У

результаті проведеного аналізу було отримано нові наукові знання, що сприяють розвитку адміністративного права та відкривають нові перспективи для подальших досліджень інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України. Практичне значення отриманих результатів підтверджується можливістю їх застосування у різних сферах, що підвищує їх актуальність та важливість для наукової спільноти та професійної діяльності органів поліції.

Основні висновки та положення роботи Ковальчук Яни Леонідівни були сформовані на основі власних досліджень та практичного досвіду. Матеріал дослідження представлений цілісно, логічно та послідовно, що дозволило авторці повністю розкрити зміст обраної теми та успішно вирішити поставлені завдання. Авторка дотримувалася законодавчих норм щодо авторського права та суміжних прав, надавши достовірну інформацію про результати своєї наукової роботи, використані методи досліджень та джерела.

Загалом, дисертаційне дослідження Ковальчук Яни Леонідівни на тему: «Адміністративно-правові засади інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів Національної поліції України» здійснене на високому науково-теоретичному рівні та представляє актуальне дослідження, у якому отримані нові науково обґрунтовані висновки, що вирішують конкретне наукове завдання, важливе для розвитку науки адміністративного права. Дисертація відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України, а здобувачка – Ковальчук Яна Леонідівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент –

**доктор юридичних наук, професор,
голова Громадської організації
«Інформаційно-аналітичний центр
«Сучасне аерокосмічне право»»**

Лариса СОРОКА